

70 година победе над фашизмом
у Другом светском рату 1941-1945. године

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 40, април 2015. године

Годишња конференција УПВЛПС

У среду 15. априла 2015. године у Великој сали Команде ваздухопловства у Земуну, одржана је редовна годишња Конференција Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС).

У присуству великог броја гостију и чланова Удружења, конференцију је отворио **мр Златомир Грујић**, пуковник авијације у пензији. Након интонирања химне Републике Србије, присутни су позвани да минутом ћутања одају пошту погинулим и преминулим ваздухопловцима и члановима УПВЛПС у протеклом периоду. Потом су поздрављени и многобројни гости: Представник Министарства одбране, Управа за традицију, стандард и ветеране (**пук Иван Филиповић**), представник Удружења генерала и адмирала Србије (**генерал у пензији Милош Ђошан**), представник Удруге зракопловних умировљеника из Загребa (**Милија Влаховић**), представник Удружења пилота „М2+“ (**Предраг Грандић**), представник Удружења ваздухопловаца Војводине (**Славко Михајловић**), представник Удружења пензионисаних припадника 63. падбр (**пуковник у пензији Митко Богоев**), представник 204. вбр (**заставник Саша Јовановић**), представник Ваздухопловног савеза Србије (**Лабуд Булатовић**), пензионисани генерали чланови УПВЛПС (**Звонко Јурјевић**, **Љубомир Бајић**, **Мирко Николовски**), представник Удружења за неговање ваздухопловних традиција (**Душан Бошковић**), представник Удружења војних пензионера Србије (**Зоран Вучковић**), представник СУБНОР-а Србије (**Драгољуб Лазић**) и остали.

Након тога, прешло се на радни део конференције, где су присутни упознати са активностима које је УПВЛПС имало у протеклом периоду, а најважније су биле: обележавање годишњице смрти **Едварда Русана** у сарадњи са Министарством одбране Републике Словеније (Ново Гробље и споменик у Доњем граду калемегданске тврђаве), посета гробу првог српског пилота **наредника Михаила Петровића** и посета његовом родном месту Влачки, које је постала и својеврсна традиција нашег Удружења. Затим, Дан сећања на НАТО агресију 24. март, полагање венаца на споменик пилотима-бригоцима Београда у Априлском рату на земунском Кеју, посета споменику у **Виллову** где су сахрањени пилоти из 6. ловачког пука и 11. групе за даљње извиђање у Априлском рату. Удружење је такође присуствовало и откривању спомен плоче 422. јуришном пуку и 112. ловачком пуку у **селу Кленак**.

Поред тога, чланови Удружења су положили и венце на спомен обележје нашем једином ваздушном асу, **Божидару Бошку Петровићу**. Један од највећих задатака које је УПВЛПС извело у протеклих годину дана, била је и организација „**Априлског купа**“, макетарске изложбе и такмичења, које је спроведено у сарадњи са 204. ваздухопловном бригадом и Музејом ЈРВ.

Крајем прошле године, **УПВЛПС је поводом 130 годишњице од рођења наредника Михаила Петровића**, објавило и прво биографско и библио

графско дело о нашем првом војном пилоту под називом „**Лет у вечност**“, аутора **мр Златомира Грујића**. Такође, 5 чланова Удружења је учествовало у раду Међународног научног скупа поводом 100 година српске авијације (**Звонко Јурјевић**, **Спасоје Смиљанић**, **др Владимир Милошевић**, **мр Златомир Грујић**, **Војислав Стојановић**) и њихови радови су објављени у Зборнику радова те манифестације. Већ традиционално, неколико година уназад, УПВЛПС организује и дружење са колегама из Удруге зракопловних умировљеника Републике Хрватске. Такође, чланови Удружења су увек присутни на манифестацијама које се организују поводом Дана авијације, Дана РВ и ПВО, Дана АРЈ ПВО, 250. рбр, 204. вбр, 63. падбр, Дана ослобођења Београда у Другом светском рату, Дана победе над фашизмом, као и у активностима око неговања ваздухопловних традиција из Другог светског рата (формирање Прве и Друге ескадриле НОВЈ, формирање ваздухопловних пукова и Групе ваздухопловних дивизија).

Поред рада на очувању ваздухопловних традиција, УПВЛПС негује и сарадњу са сродним удружењима („**М2+**“ и „**Курјаци са Ушћа**“), затим са Командом РВ и ПВО, односно јединицама и установама тог вида, Министарством одбране-Управом за традицију, стандард и ветеране, Удружењем војних пензионера, СУБНОР Србије, Удружењем ратних добровољаца, Удружењем потомака ратника, ВСС,...

Тежишни задатак у наредном периоду ће бити обележавање 70-те годишњице од победе над фашизмом, годишњица формирања штаба Групе ваздухопловних дивизија, традиционална посета селу Влачки-родном месту наредника Михаила Петровића, организација макетарске изложбе и такмичења, која нажалост није могла бити организована у априлу (традиционално као „Априлски куп“), већ ће иста бити организована у другој половини месеца јуна. Поред обележавања значајних датума из наше, сада већ 103 године дуге ваздухопловне историје, УПВЛПС ће покренути иницијативу за оснивањем јединствене организације пензионисаних припадника РВ и ПВО, а у сарадњи са сродним удружењима и подршку Министарства одбране и Команде РВ и ПВО.

На самом крају конференције, председник Удружења је члановима, учесницима Другог светског рата и носиоцима Партизанске споменице, који

су се тада као младићи сврстали у строј бранилаца отаџбине од фашистичког завојевача, а након рата и завршених школа и академија, као пилоти, дуги низ година на одговорним дужностима изграђивали овај вид наше војске, уручио Спомен дипломе поводом 70 годишњице од победе над фашизмом.

Том дипломом је на симболичан начин изражена захвалност члановима УПВЛПС – борцима из Другог светског рата. **Диплому су добили носиоци Партизанске споменице 1941. године (пуковници авијације пилоти Душан Миљковић, Петар Обрадовић, Милош Мидо Миликић и потпуковник авијације пилот Василије Радоњић) и учесници НОР-а (пуковници авијације пилоти Милош Синобад, Љубиша Антонијевић, Драгољуб Лазић, Зденко Дупалнички, Бранко Гулан, Петер Жигон и потпуковници авијације пилоти Душан Утјешиновић и Љубомир Павић).** Исто признање су добиле и организације СУБНОР Србије и СУБНОР Земун, као и локалне самоуправе-општине Апатин и Тител, те МЗ Пригревица на чијим територијама су се одиграли битни догађаји из тог периода наше ваздухопловне историје.

Након затварања конференције, за присутне је у просторијама Удружења у Команди ваздухопловства организован коктел. **(Милан Ракић, фото: Павле Кљајић)**

Дан сећања на почетак Другог рата у Југославији

Централна комеморативна свечаност поводом Дана сећања на почетак Другог светског рата у Југославији одржана је 6. априла код споменика страдалим пилотима у Априлском рату, на Земунском кеју.

Комеморативну свечаност уз државне и војне почасте предводио је министар одбране Братислав Гашић, који је, праћен делегацијом Министарства одбране и Војске Србије, положио венац крај споменика. Пошту палим жртвама полагањем венаца одали су и градоначелник Београда Синиша Мали, представници удружења која негују традиције ослободилачких ратова, летачких удружења, невладиних организација, преживели и потомци страдалих.

6. априла 1941. године, у 6.30 ујутру, ваздушне снаге Трећег рајха бомбардовале су Београд у четири налета 6. априла, и поново 7, 11. и 12. априла исте године. Престоницу је од напада из ваздуха бранио елитни 6. ловачки пук и јединице ПВО Ваздушне зоне Београд, а у ваздушним борбама је погинуло 11 наших пилота. **(Војска Србије)**

Помен погинулим припадницима 126. бригаде ВОЈИН на Маљену

На планини Маљен 6. априла је обележена шеснаеста годишњица погубљења Жељка Савичића и Синише Радића, двојице младих официра херојске 126. бригаде ВОЈИН.

Испред споменика, на месту где су током НАТО бомбардовања страдала двојица поручника, цвеће су положили заменик начелника Генералштаба Војске Србије **генерал-потпуковник Јовица Драганић**, породице и колеге, док је помен у новој цркви служио **епископ ваљевски Милутин**.

Испред цркве, коју је Епархија ваљевска у сарадњи са 126. бригадом ВОЈИН и уз помоћ људи добре воље недавно завршила, **епископ Милутин је родитељима Савичића и Радића уручио Ордена Светог владике Николаја, којима их је постхумно одликовао за херојске заслуге у одбрани вере и отаџбине.** Говорећи о погинулим припадницима 126. бригаде ВОЈИН, заменик команданта јединице пуковник Драган Радовановић рекао је да су страдали херојски обављајући своју дужност.

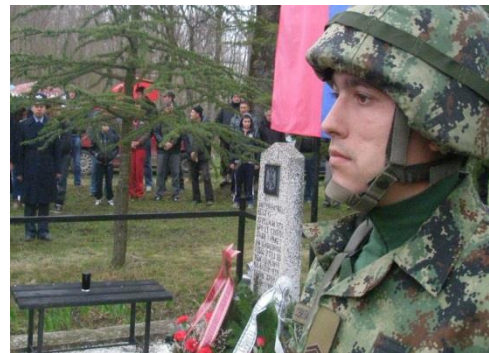
– У години обележавања стогодишњице ваздушног осматрања, знамо да су од свих прича важнија дела. О јуначком делу наших колега од сада ће сведочити и црква, чија градња почива на хуманости, а која говори колико нам и данас значе наше колеге – истакао је пуковник Радовановић.

Током кратке беседе, епископ Милутин рекао је да је највећа љубав и највећа жртва дати живот за ближњег и за отаџбину. **(Војска Србије)**

Обележена годишњица смрти мајора Небојше Тепавца

У селу Вукићевица код Обреновца 5. априла је обележена годишњица смрти мајора Небојше Тепавца, који је погинуо од последица дејства противрадарске ракете по једном од положаја 250. ракетне бригаде током НАТО агресије.

Већ шеснаест година на овај дан активни и пензионисани припа – дници **250.ракетне бригаде**, родбина мајора Тепавца и резервни састав јединице из 1999. године окупљају се на некадашњем ватреном положају да одају пошту храбром официру и сете са тешких ратних дана.

Као и претходних година на месту окупљања били су и мештани Вукићевице, ђаци месне основне школе и представници општине Обреновац.

У част свих који су дали живот у одбрани земље 1999. године општина Обреновац је организовала меморијалну трку чији је циљ био на месту страдања мајора Тепавца.

Мајор Небојша Тепавец погинуо је 5. априла 1999. године током извршавања борбеног задатка у саставу послуге 8. ракетног дивизиона 250. ракетне бригаде ПВО. Постхумно је одликован Орденом за заслуге у области одбране и безбедности I степена. **(Војска Србије)**

Обележено седам деценија пробоја Сремског фронта

У оквиру спомен-комплекса Сремски фронт у Адашевцима код Шида, 18. априла је обележена 70. годишњица од пробоја Сремског фронта.

У име Владе Републике Србије, венце је положио министар за рад, запошљавање, социјална и борацка питања **Александар Вулин**, а делегацију Министарства одбране и Војске Србије предводио је **генерал-потпуковник Јовица Драганић**, заменик начелника Генералштаба Војске Србије. Венце крај спомен-обележја у част погинулих бораца за ослобођење земље од фашизма, положили су и делегације **АП Војводине**, **представници бораца НОР-а**, у име Русије **амбасадор Русије у Србији Александар Чепурин**, као и **представници амбасада Украјине, Белорусије, Бугарске...**

Пробој Сремског фронта, који је трајао 175 дана — од 21. октобра 1944. до 12. априла 1945. године означио је и **окончање Другог светског рата на територији Србије**. Са обе стране учествовало је око 250.000 војника, а уз јединице Југословенске армије бориле су се и трупе Црвене и бугарске Народне армије, као и Бригада „Италија“. У тешким и крвавим борбама, на снегу и ветру, погинуло је око 13.500 југословенских војника, углавном младића из Србије и Црне Горе, 1.100 припадника Црвене Армије, 630 припадника бугарске Народне Армије и 163 Италијана из састава југословенских јединица. На непријатељској страни погинуло је око 30.000 војника. **(ТАНЈУГ/Војска Србије)**

Освештане војне заставе

У оквиру обележавања Дана Војске Србије – 23. априла, и 200 година од Другог српског устанка, у цркви Свети Георгије на Опленцу, делу Спомен-комплекса „Задужбина краља Петра Првог Карађорђевића“, **освештане су војне заставе које ће свечано бити уручене јединицама Војске Србије.**

Чин освештавања војних застава обавио је викарни патријархов епископ **владика топлички Арсеније**, уз саслужење војних свештеника и свештеника Епархије шумадијске. Свечаности су, поред представника МО и Генералштаба, те званичника локалне самоуправе, присуствовали припадници јединица ВС који ће их свечано примити. Ово је велики историјски догађај за ВС и СПЦ, рекао је главни војни свештеник Слађан Влајић.

– **Војне заставе су освештане први пут после 85 година, што је догађај без преседана у новијој историји српског народа. То је четврто свечано освештавање српских војних застава у три последња века, односно од оснивања модерне српске државе. Тиме је овај догађај још важнији, још величанственији,** рекао је Влајић.

Историјска је чињеница, незабележена у светским оквирима, **да је српски војник, током последња два века, сачувао 47 од 51 ратне заставе.** Једна од њих сахрањена је с краљем Петром I, а три су, током Албанске голготе, негде закопане и тако сачуване од непријатеља. Све остале се данас чувају у Војном музеју. **(Војска Србије)**

Свечано обележен Дан војске и 2 века Таковског устанка

Полагањем венаца крај споменика Другом српском устанку, уз одавање војних и државних почаста устаницима, 23. априла је започела централна свечаност поводом два века Таковског устанка и Дана Војске Србије у оквиру Спомен-парка „Таковски грм“, у Такову крај Горњег Милановца.

Свечаности су присуствовали председник Републике Томислав Николић, патријарх српски господин Ириније, министар одбране Братислав Гашић, представници законодавне, извршне и судске власти, начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић, најодговорније старешине и руководиоци Министарства одбране и Војске Србије, војнодипломатски кор, председник општине Горњи Милановац Милисав Мирковић, представници локалне самоуправе и верске заједнице, као и многобројни грађани.

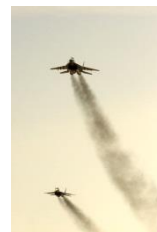

Команда **генерал-мајора Војина Ч. Јондића**, начелника Управе за оперативне послове (Ј-3) Генералштаба, команданта овогодишње свечаности, означила је дочек државне заставе, које је пратило интонирање химне Републике Србије. У част празника, почасна јединица Гарде извела је почасну палбу, истовремено, испаливањем 10 плотуна из шест артиљеријских оруђа, са Калемегдана и 10 плотуна из 10 артиљеријских оруђа у Такову.

Према речима председника Николића, на овом месту, пре две стотине година, 426 година после Косовске битке, Срби су се подигли на устанак који је донео толико жељену слободу.

— **Повео их је Милош Обреновић, који је изговорио антологијску реченицу 'Ето мене, ето вас — рат Турцима'.** Више није могло да се издржи. На почетку деветнаестог века, у време када су европске земље бележиле висок степен научних и технолошких достигнућа, нових открића, нових филозофских и политичких идеја, индустријског раста, српски народ је живео у ропству — подсетио је председник Николић.

Данашњу свечаност, која је објединила два значајна празника, обележио је и атрактивни егзерцир Гарде, као и примопредаја 23 војне заставе које је председник Републике Србије доделио јединицама ранга бригаде Војске Србије. Многобројни посетиоци, били су у прилици да виде и налет ваздухоплова, приказ дела наоружања и опреме, дефиле старих застава које одлазе у историју, као и да пробају чувени војнички пасуљ. **(Војска Србије)**

Мурал као сећање на погинуле пилоте

Група уметника који сликају мурале одала је почаст погинулим српским пилотима Животи Ђурићу, Зорану Радосављевићу и Миленку Павловићу, који су погинули у НАТО бомбардовању, прелепим графитом који је нацртан у Ужицу.

На графиту је поред пилота-хероја написано: *“Срце хероја заувек живи, не могу да га убију”, уз поруку “Да се не заборави”*. Графит је нацртан на месту бомбардоване поште у Ужицу. (aviator.rs)

САД ће Израелу испоручити Ф-35

Потпредседник САД Џо Бајден најавио је да би САД могле идуће године да испоруче нови борбени авион Ф-35 Израелу, како би помогле савезнику да одржи војну границу на Блиском истоку.

Говорећи на прослави израелског Дана независности у Вашингтону, Бајден је авион описао као “наш најбољи, који ће учинити да Израел буде једина земља на Блиском истоку која ће имати овај авион пете генерације”, преноси Ројтерс. Бајден је током прославе, којој је домаћин био израелски амбасадор, бранио подршку председника Барака Обаме Израелу и његовој безбедности, преноси АП.

Његов говор долази у време када су односи између Израела и САД мало заоштрени, јер се израелски премијер Бењамин Нетанијаху жестоко противио Обаином нуклеарном споразуму са Ираном. Бајден је рекао да није тајна да између Обаине и Нетанијахуове владе постоје разлике, додајући да је то природно за две демократске земље. Он је објаснио “да су САД и Израел као фамилија- понекад изазивају једни друге, али се још увек воле и међусобно штите.” Бајден је додао да ниједан амерички предсеник није толико учинио за безбедност Израела, као Обама. (aviator.rs)

Русија ће обновити производњу супербомбардера Ту-160

Русија ће обновити производњу суперсоничних стратешких бомбардера Ту-160, изјавио је министар одбране Русије генерал Сергеј Шојгу.

Ради се о највећем и најмоћнијем суперсоничном авиону са променљивим нагибом крила у историји. То је такође најтежи борбени авион на свету са највећом узлетном масом међу бомбардерима. Пилоти су му дали име Бели лабуд.

„Већ данас је неопходно приступити решавању задатака не само у оквиру одржавања техничке исправности и модернизације састава авио-парка авиације великог димета, него и у оквиру обнављања производње бомбардера Ту-160”, изјавио је министар током посете Казањском авио-заводу „Горбунов”.

Према процени Шојгуа, Ту-160 је „јединствена летелица, која је у време пројектовања била неколико деценија испред свог времена и досад није у пуној мери искористила конструктивне могућности којима располаже”. „Није смишљен бољи авион у суперсоничној класи авиона”, истакао је руски министар одбране.

„За решавање овог важног задатка без сумње је неопходна консолидација карактеристика авиона путем реконструкције и техничког унапређења наоружања производне базе”, изјавио је министар.

Према процени стручњака, модернизовани суперсонични стратешки бомбардер *Тупољев Ту-160* (према класификацији НАТО-а *Blackjack*), који је и пре усавршавања био најбржи авион опремљен ракетама у 21. веку, *са новим електронским системима ће стећи још већу надмоћ на небу и нове карактеристике којима ће надмашиити амерички бомбардер Б1 Лансер*. (aviator.rs)

“Ваздухопловни билтен” излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове одабрали, написали, приредили, уредили и припремили за штампу *Златомир Грујић и Милан Ракић*.

Е-пошта: zlgrujic@gmail.com

mlnrakic74@yahoo.com

Интернет: <http://udruzenjepvlps.org/portal/>